

21.9.2018

Kaupunginmuseon lausunto lentoasemankorttelit, asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 1377-00/18

HEL 2018-008324 T 10 03 03

Asemakaavan muutos koskee aluetta Malmin lentokentän alueen eteläosassa, suojeltujen terminaali- ja hangaarirakennusten läheisyydessä. Tavoitteena on mahdollistaa toiminnoiltaan ja asumisvaihtoehtoiltaan monipuolisen asuinalueen rakentaminen noin 2 000 asukkaalle lähialveluineen sekä Lentoasemanpuiston rakentaminen.

Voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on liikennealuetta, jonka toissijainen käyttötarkoitus on taajamatoimintojen alue. Voimassa olevassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (YM 30.10.2014) kentän alue on kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue (RKY 2009). Merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ominaispiirteiden vaaliminen, sen kokonaisuus ja identiteetti ja turvattava merkittävien maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen. Uudenmaan 4.vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Malmin kentän alue on ensisijaiselta maankäyttömuodoltaan taajamatoimintojen alue ja lisäksi kaavakartalla on valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) rajaus. Kaupunkisuunnittelulautakunnan 29.11.2016 hyväksymässä Malmin kaavarungossa alue on merkitty suojelumerkinnällä P/SR. Alueella on voimassa useita asemakaavoja (vuosilta 1964–1982) ja niissä alue on merkitty lentokenttäalueeksi, puistoalueeksi, katualueeksi, lähivirkistysalueeksi sekä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi.

Alueesta on laadittu Malmin lentoasema, ympäristöhistoriaselvitys (Arkkitehtitoimisto Freese Oy, Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 2016) ja Malmin lentoasema, uusiokäytön ideasuunnitelma (Arkkitehtitoimisto Freese Oy, Arkkitehtitoimisto Schulman Oy, 2016).

Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa asemakaavoitukselle seuraavan lausunnon:

Malmin lentokenttä on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu ympäristö (RKY 2009). Malmin lentoasema on valittu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään valikoimaan suomalaisen modernismin merkkiteoksia 1920-luvun lopulta 1970-luvulle. ”Lentokenttä on myös listattu kansainvälisen World Monument Fundin uhanalaisten kulttuu-

21.9.2018

riympäristöjen joukkoon. Lisäksi se on Europa Nostra Finlandin 2015 listaama Suomen uhanalaisin kulttuuriperintökohde.

Kaupunginmuseo pitää valitettavana, että alueen asemakaavoitusta viedään eteenpäin käynnissä olevasta rakennussuojeluprosessista huolimatta. Malmin lentoasemasta tehty suojeluesitys (10/2015) on ympäristöministeriön arvioitavana. ELY-keskus päätti kesäkuussa 2018, ettei se määrää aluetta suojeltavaksi rakennusperintölain nojalla. Malmin lentoaseman ystävät ry (MLY) on valittanut päätöksestä ympäristöministeriölle. Kaupunginmuseon näkökulmasta tulisi odottaa Ympäristöministeriön päätöstä ennen kuin alueen asemakaavoitusta viedään eteenpäin.

Asemakaavan muutosalueella sijaitsee useita 1. maailmansodan aikaisia linnoitteita (muinaisjäänösrekisterin nrot 1000012094-1000012096) ja historiallisen ajan tielinjaus, jotka ovat muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäänöksiä. Tukikohta XI:n kolme asemaa ovat säilyneet eriasteisesti. Linnoitteista on neuvotteluja asemakaavoituksen, Helsingin kaupunginmuseon ja Museoviraston kesken. Neuvotteluissa on sovittu, että tukikohdat XI:1 ja XI:2 voidaan poistaa suojelun piiristä riittävien arkeologisten tutkimusten jälkeen. Lentoasemalle johtavan tien länsipuolella mäellä sijaitseva asema 3 tulee sijoittamaan viheralueella ja se tulee merkitä sm-merkinnällä. Kaava-alueella sijaitsee Suomen vanhimpiin kuuluvan tien, Suuren rantatien, linjaus käytössä olevine osineen (muu kulttuuriperintökohde) ja tierauuniona (kiinteä muinaisjäänös). Niiden kohdilla pitää suorittaa arkeologiset tutkimukset.

Lisäksi kaupunginmuseo pitää kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta olennaisena, että asemakaavoituksella mahdollistetaan kenttäalueen ja kiitoteiden vähintään osittainen säilyminen muistumina kentästä ja sen käytöstä. Tämä tulee osoittaa suojelumääräyksin. Myös asemakaava-alueella sijaitsevien 1940-luvulta peräisin olevien asuinparakkien säilyttämistä tulee tutkia.

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 36488
Faksi

Y-tunnus
Tilinro
Alv.nro

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

21.9.2018

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Postiosoite

PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite

Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin

+358 9 310 36488

Faksi**Y-tunnus****Tilinro****Alv.nro**